

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

галузь знань: 0101 Педагогічна освіта
спеціальність: 5.01010601 Соціальна педагогіка

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2095/17
С.С.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)
« » 20 17 р.

Київ 2017 рік

Робоча програма «Основи педагогічної майстерності» для студентів галузі знань
0101 Педагогічна освіта, за спеціальністю 5.01010601 Соціальна педагогіка

Розробник: Потоцька Юлія Вячеславівна,
викладач циклової комісії з педагогічної освіти
Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти
Протокол від «29» серпня 20 17 року № 1

Голова циклової комісії Л.Л. Артюх

© _____, 20__ р.
© _____, 20__ р.

1. Опис предмета навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів-2	Галузь знань 0101 Педагогічна освіта	Нормативна
	Спеціальність 5.01010601 Соціальна педагогіка	
Змістових модулів - 2		Рік підготовки
		4-й
		Семестр
		7-й
Загальна кількість годин - 72		Лекції
		14 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 1,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Семінарські
		6 год.
		Практичні
		8 год.
		Модульний контроль
		4 год.
		Індивідуальні заняття
		8 год.
		Самостійна робота
		32 год.
		Вид контролю: залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Пояснювальна записка

«Основи педагогічної майстерності» — це курс, що передбачає формування у майбутніх фахівців практичних професійних вмінь, оптимізації всіх видів навчально-виховної діяльності, спрямований на всебічний розвиток і вдосконалення особистості, становлення її світогляду, здібностей, потреб у соціально значимій діяльності. Його вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців, зокрема: опанування системою знань про сутність, природу і складники педагогічної майстерності, системою особистісно-зорієнтованого навчання майбутнього педагога, технологіями формування готовності майбутнього соціального педагога до професійного самовдосконалення й саморозвитку, продуктивної педагогічної діяльності.

Мета курсу: підготовка майбутніх соціальних педагогів до різних видів навчально-виховної діяльності, створення оптимальних умов для реалізації творчого потенціалу студентів, їх прагнення до самовдосконалення, формування професійних умінь у процесі оволодіння основами педагогічної майстерності.

Зміст курсу упорядкований у відповідності з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи педагогічної майстерності», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з теоретичними засадами педагогічної майстерності;
- розвивати культуру мислення, почуттів, поведінки особистості педагога, професійно-значущі якості, які дають підставу говорити про професійну культуру педагога як сукупність психологічної майстерності та багатства внутрішнього світу;
- навчити майбутніх педагогів управляти педагогічними ситуаціями та розв'язувати педагогічні задачі;
- розвивати у майбутніх соціальних педагогів уявлення про педагогічну діяльність, створювати умови для формування гуманної позиції в розуміння мети, завдань власної педагогічної діяльності;
- формувати нову генерацію фахівців-педагогів, збагачених глибокими фундаментальними і спеціальними знаннями, здатними до самодостатнього розвитку своєї особистості, індивідуальності, творчого потенціалу, інноваційної діяльності, професійної майстерності;
- навчити керувати власним психічним станом, мовленням,

невербальними засобами комунікації, регулювати самопочуття;

- формувати у студентів потребу постійної самоосвіти та самовдосконалення у майбутній професійній діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студентів мають бути сформовані такі **предметні компетентності**:

- усвідомлення призначення педагога в розвитку суспільства і місії у становленні особистості майбутнього фахівця;
- здатність оцінювати власний рівень готовності до педагогічної діяльності;
- уміння проектувати шляхи свого професійного зростання та саморозвитку;
- уміння пояснювати сутність і доцільність педагогічної уваги, визначати індивідуальні особливості розвитку власної уваги, розвивати та вдосконалювати власну професійну увагу, використовуючи прийоми тренінгу уваги та спостережливості;
- здатність мобілізувати своє творче робоче самопочуття;
- здатність самостійно оцінювати власну зовнішню виразність, здійснювати доцільне невербальне самовираження, читати невербальну інформацію;
- уміння розвивати техніку усного мовлення (якості голосу, інтонацію, дикцію, темпоритм);
- здатність розпізнавати та аналізувати стилі педагогічного спілкування;
- уміння організовувати власне педагогічне спілкування, керуючись знаннями особливостей цього процесу, його правил, шляхів подолання труднощів, уникнення зон утворення бар'єрів спілкування, використовуючи різні елементи педагогічних стилів у залежності від цілей спілкування;
- уміння використовувати прийоми педагогічної взаємодії у спілкуванні;
- уміння визначати зміст переконуючого впливу, застосовувати різні види і форми прямого й опосередкованого навіювання;
- здатність реалізувати прийоми самонавіювання у заданих умовах;
- здатність здійснювати активне слухання: ставити питання для уточнення інформації, передавати думку своїми словами, відображати емоції співрозмовника, резюмувати почуте;
- уміння організовувати педагогічну взаємодію у процесі бесіди з отримувачами послуг з дотриманням вимог педагогічного такту;
- уміння моделювати педагогічно доцільне розв'язання педагогічної задачі;
- здатність знаходити оптимальну стратегію взаємодії у конфліктній ситуації;
- уміння використовувати рефлексивне слухання, добирати доцільні форми реагування на відповіді клієнтів різного віку;
- уміння аналізувати власну діяльність з погляду її педагогічної доцільності.

Курс реалізовується через систему лекцій, семінарських та практичних занять. Зміст розроблено з врахуванням положень кредитно-модульного навчання. Таблиці модульного контролю, контролю за систематичною та активною роботою допоможуть студентам самостійно вести облік виконаної роботи.

Вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності» здійснюється на VII-му семестрі, закінчується підсумковим видом контролю – заліком. Загальна кількість годин становить 72 год., з яких 14 год. – лекції, 6 год. – семінарські заняття, 8 год. – практичні заняття, 4 год. – модульний контроль, 8 год. – індивідуальних занять, 32 год. – самостійна робота.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності.

Тема 1. Предмет та завдання навчального курсу «Основи педагогічної майстерності».

Тема 2. Формування та розвиток творчої особистості.

Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.

Тема 4. Культура професійно-педагогічного спілкування.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти педагогічної майстерності.

Тема 1. Мова викладача як умова педагогічної майстерності.

Тема 2. Невербальна комунікація педагога.

Тема 3. Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.

Тема 4. Майстерність педагогічної взаємодії.

Тема 5. Акторська майстерність педагога.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	практ.	сем.	пк.	інд.	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади педагогічної майстерності.							
Тема 1. Предмет та завдання навчального курсу «Основи педагогічної майстерності».	8	1					6
Тема 2. Формування та розвиток творчої особистості.	5	1	2				3
Тема 3. Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	9	2		2		2	3
Тема 4. Культура професійно-педагогічного спілкування.	12	2		2		2	6
Модульний контроль 1	2				2		
Разом за змістовим модулем 1.	36	6	2	4	2	4	18
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти педагогічної майстерності.							
Тема 1. Мова викладача як умова педагогічної майстерності.	10	2	2			2	4
Тема 2. Невербальна комунікація педагога.	6	2					4
Тема 3. Експертиза та передбачення педагогічних	6	2	2				2
Тема 4. Майстерність педагогічної взаємодії.	8	1		2			2
Тема 5. Акторська майстерність педагога.	4	1	2			2	2
Модульний контроль 2	2				2		
Разом за змістовим модулем 2.	36	8	6	2	2	4	14
Усього годин	72	14	8	6	4	8	32

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Самовиховання та творчий розвиток соціального педагога.	2
2	Умови ефективності професійного мовлення соціального педагога.	2
3	Способи розв'язання педагогічних конфліктів.	2
4	Педагогічна і акторська дія.	2

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	2
2	Культура професійно-педагогічного спілкування.	2
3	Майстерність педагогічної взаємодії.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Поняття педагогічної майстерності.	6	5
2	Фактори успішності творчої діяльності та творчого розвитку учнів.	3	5
3	Складові педагогічної техніки.	3	5
4	Педагогічне спілкування як діалог.	6	5
5	Функції мовлення педагога у взаємодії з учнями.	4	5
6	Роль жестів у невербальній комунікації педагога.	4	5
7	Динаміка розвитку педагогічного конфлікту.	2	5
8	Активне слухання педагога під час виховної години.	2	5
9	Театральне мистецтво у вимірах педагогіки.	2	5
Разом		32	45

7. Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота.

Методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	7	7
2. Відвідування семінарів	1	3	3
3. Відвідування практичних занять	1	4	4
4. Виконання завдання для самостійної роботи	5	9	45
5. Робота на семінарському (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії) занятті	10	3	30
6. Робота на практичному занятті	10	4	40
7. Виконання модульної контрольної роботи	25	2	50
Всього			179
Залік			
Коефіцієнт	1,79		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсум. тест. (залік)
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	
81				98					
Всього 179									

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення

10. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ схематична наочність;
- ✓ збірка педагогічних завдань.

11. Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть *оволодіти:*

- методами та прийомами ефективної педагогічної взаємодії та мовлення;
- методами та прийомами педагогічної техніки в подальшому особистісному й професійному житті;
- технікою самонавіювання та суггестивного впливу;
- прийомами міміки і пантоміміки відповідно до ситуації;
- прийомами розвитку педагогічної уяви в роботі над собою;
- методами завоювання уваги аудиторії;
- вмінням підбирати найбільш доцільні стилі педагогічного спілкування відповідно до обставин;
- педагогічним тактом;
- методами вивчення та поширення передового педагогічного досвіду;

аналізувати:

- стилі та культуру педагогічного спілкування;
- педагогічні задачі та конфліктні ситуації;

розпізнавати:

- рівні та категорії педагогічної майстерності;
- засоби невербальної комунікації;
- педагогічну діяльність педагогів-практиків з метою виявлення елементів педагогічної майстерності;
- стилі педагогічного спілкування.

Разом: 72 год.: лекції - 14 год., практичні заняття - 8 год., семінарські заняття - 6 год., індивідуальні заняття - 8 год., самостійна робота - 32 год., підсумковий контроль - 4 год.

Разом: 72 год.: лекції - 14 год., практичні заняття - 8 год., семінарські заняття - 6 год., індивідуальні заняття - 8 год., самостійна робота - 32 год., підсумковий контроль - 4 год.

Тиждень	Змістовий модуль 1.									Змістовий модуль 2.									
Модулі																			
Назва модуля	Теоретичні засади педагогічної майстерності									Прикладні аспекти педагогічної майстерності									
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9										
Теми лекцій	Предмет та завдання навчального курсу «Основи педагогічної майстерності»..	Формування та розвиток творчої особистості.	Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	Культура професійно-педагогічного спілкування.	Мова викладача як мова педагогічної майстерності.	Невербальна комунікація педагога.	Експертиза та передбачення педагогічних конфліктів.	Майстерність педагогічної взаємодії.	Акторська майстерність педагога.										
Теми семінарських занять			Педагогічна техніка як основа педагогічної майстерності.	Культура професійно-педагогічного спілкування.				Майстерність педагогічної взаємодії.											
Теми практичних занять		Самовиховання та творчий розвиток соціального педагога.			Умови ефективності професійного мовлення соціального педагога.		Способи розв'язання педагогічних конфліктів.		Педагогічна і акторська дія.										
Самостійна робота	Табл. 6.1																		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)									Модульна контрольна робота 2 (25 балів)									
Підсумковий контроль	Залік																		

12. Рекомендована література

Базова:

1. Кіліченко О.І. Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід викладача [Текст] : / О.І. Кіліченко. – Івано-Франківськ: ОМА. 2012. – 206 с.
2. Мірошник С.І. Професійний розвиток педагога: сучасні підходи [Текст] / С.І.Мірошник // Народна освіта. – 2016. – Випуск №2 (29).
3. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи [Текст]: підручник / О. М. Отич. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 208 с.
4. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки [Текст] : навч. посіб. / Н. П. Пихтіна. – К. : «Центр учбової літератури». 2013. – 316 с.
5. Тексти (конспекти) лекцій з дисципліни «Педагогічна майстерність» для магістрів спеціальностей ФЕУ всіх форм навчання[Текст]: метод. посібн. / І.М. Бондаревич. – Запоріжжя: ЗНТУ. 2014. – 78 с.
6. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи [Текст] : підручник / В.М. Теслюк. – К. : НАКККиМ, 2015. – 361 с.

Додаткова:

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація : теорія, технологія, практика [Текст] : метод. посібн. / Н.П. Волкова. – Д. : Вид-во ДНУ. 2005. – 304 с.
2. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність [Текст] : підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Карамущенко, І.Ф. Кривоноста ін.; — 2-ге вид., допов. і перероб. — К. : Вища школа. 2004. — 422 с.
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача [Текст] : Навчальний посібник / Л.Г. Кайдалова, Н.Б. Щокіна, Т.Ю. Вахрушева. – Х. : Вид-во НФаУ. 2009. – 140 с.
4. Методика формування інформаційної культури майбутніх учителів трудового навчання [Текст] : програма спецкурсу МОН України, Криворізький державний педагогічний університет / Н. В. Волкова. - Кривий Ріг : [б. и.], 2008. - 85 с.
5. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості [Текст] : навч. посіб. / С.О. Сисоєва. – К. : Міленіум. 2006. – 344с.
6. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> - Заголовок з екрану.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко С.В. Технологія і техніка шкільного уроку [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http:](http://)

[//pidruchniki.com/1584072023452/pedagogika/tehnologiya i tehnika shkilnogo ur
oku](http://pidruchniki.com/1584072023452/pedagogika/tehnologiya_i_tehnika_shkilnogo_uroku) - Заголовок з екрану.

3. Навчальні матеріали он-лайн[Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://pidruchniki.com/> - Заголовок з екрану.

4. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності [Електронний ресурс].-
Режим доступу: <http://pedagogika.ucoz.ua/knygy/METODYCHKA-OPM.pdf>-
Заголовок з екрану.